શિક્ષણ રાષ્ટ્રનો પાચો છે. શિક્ષણ સમગ્ર રાષ્ટ્ર માટે ચિંતન અને ચિંતાનો વિષય છે. વર્તમાન શિક્ષણની દિશા અને દશા ચોગ્ય સ્થિતિમાં નથી. આ શિક્ષણ રાષ્ટ્રનું ઈષ્ટ નહીં સાધી શકે એવું મહાપુરૂષો, દષ્ટાઓને અને ચિંતકોને છેલ્લા સો – દોઢસો વર્ષના ગાળામાં લાગ્યુ છે, જેને પરિણામે શિક્ષણનું વૈકલ્પિક સ્વરૂપ શોધવાના પ્રયત્નોમાં કેટલાક મહાપુરુષોએ રામકૃષ્ણ મિશન, શાંતિનિકેતન, પોંડિચેરી આશ્રમ, વિદ્યાપીઠ, ગુરુકુલમ જેવી સંસ્થાઓની સ્થાપના કરીને આ રાષ્ટ્રના લોકોને મૂળ સાથે જોડવાના પ્રચલ્નો કર્યા છે. પ્રવર્તમાન સમય પ્રમાણે શિક્ષણમાં આમૂલ પરિવર્તન કરવાની જરૂર જણાય, તદનુરૂપ પ્રયત્નો પણ કર્યા. પરંતુ આટલા વિશાળ રાષ્ટ્રની આવશ્યકતાની પૂર્તિ કરવા એ અપર્ચાપ્ત રહયા. ખૂબ સંગઠિત અને સંકલિત પ્રયત્નો કરવાની આવશ્ચકતા હતી.

આ કામ માટે રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના કેટલાક ધ્યેયનિષ્ઠ સમર્પિત કાર્યકર્તાઓએ આ રાષ્ટ્રના કુળ અને મૂળ મુજબ સંસ્કાર અને શિક્ષણનો સમન્વય કરીને આ રાષ્ટ્રના નવોત્થાન માટે 'વિદ્યાભારતી' ની સ્થાપના કરી છે.